

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΤΜΗΜΑ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
UNIVERSITÀ NAZIONALE E KAPODISTRIAS DI ATENE
DIPARTIMENTO DI LINGUA E LETTERATURA ITALIANA

it
el

Εργαστήριο Γλώσσας, Μετάφρασης και Μελέτης των σχέσεων
μεταξύ Ιταλικής και Ελληνικής Γλώσσας
Laboratorio di Lingua, Traduzione e Studio del contatto linguistico italogreco

Ambasciata d'Italia
in Atene

ACCADEMIA DELLA CRUSCA

ΗΜΕΡΙΔΑ
ΙΤΑΛΟΕΛΛΗΝΙΚΑ. ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
CONVEGNO
ΙΤΑΛΟΕΛΛΗΝΙΚΑ. INCONTRI SULLA LINGUA E LA TRADUZIONE

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
PROGRAMMA

macaroni

manager

bankrupt

paletti

bankiet

picobello

balkon

korona

pomidor

σίγουρος

caresse

kanister

kuverté

escopeta

ankora

dukát

alerta

βολτάρω

βαπόρι

bugabāndi

ἄωλα

mullina

strija

πίσσα

Το Εργαστήριο Γλώσσας, Μετάφρασης και Μελέτης των σχέσεων μεταξύ ιταλικής και ελληνικής γλώσσας του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) διοργανώνει τη Διεθνή Ημερίδα *Italoellenica. Incontri sulla lingua e la traduzione/Italoellenica. Συναντήσεις για τη γλώσσα και τη μετάφραση* με θέμα

Οι ιταλικές λέξεις στη Νέα Ελληνική, τις διαλέκτους της και σε άλλες γλώσσες

Η Ημερίδα θα πραγματοποιηθεί στα Προπύλαια του ΕΚΠΑ (Πανεπιστημίου, 30) **Παρασκευή, 1η Νοεμβρίου 2019** και θα φιλοξενήσει παράλληλα τις εργασίες του Osservatorio degli Italianismi nel Mondo/OIM (Παρατηρητηρίου για τους ιταλισμούς στις γλώσσες του κόσμου), ερευνητικής ομάδας της Accademia della Crusca.

Η Ημερίδα είναι αφιερωμένη στο αριστούργημα της Κρητικής Αναγέννησης, τον *Ερωτόκριτο*, με την ευκαιρία του Έτους Ερωτόκριτου.

Il Laboratorio di Lingua, Traduzione e Studio del contatto linguistico italogreco del Dipartimento di Lingua e Letteratura Italiana dell'Università Nazionale e Kapodistrias di Atene (EKPA) organizza il Convegno Internazionale *Italoellenica. Incontri sulla lingua e la traduzione 2019* che avrà per titolo

Gli italianismi nel neogreco e i suoi dialetti e in altre lingue

si svolgerà presso i Propilèi dell'Università (Panepistimiou, 30) **venerdì 1 novembre 2019** e ospiterà al tempo stesso i lavori del V Colloquio dell'OIM – Osservatorio degli Italianismi nel Mondo, gruppo di ricerca afferente all'Accademia della Crusca.

Il Convegno è dedicato al capolavoro della letteratura in volgare cretese, *l'Erotòkritos*.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Gian Luigi Beccaria (Πανεπιστήμιο του Τορίνο), *Francesco Bruni* (Πανεπιστήμιο Ca' Foscari της Βενετίας), *Αναστασία Χριστοφίδου* (Κέντρο Ερεύνης Νεολογισμών και Όρων της Ακαδημίας Αθηνών), *Franco Crevatin* (Πανεπιστήμιο της Τεργέστης), *Nicoletta Maraschio* (Πανεπιστήμιο της Φλωρεντίας, Accademia della Crusca), *Claudio Marazzini* (Πανεπιστήμιο του Τορίνο, Accademia della Crusca, Πρόεδρος), *Bice Mortara Garavelli* (Πανεπιστήμιο του Τορίνο), *Giuseppe Patota* (Πανεπιστήμιο της Σιένας, Accademia della Crusca), *Lorenzo Renzi* (Πανεπιστήμιο της Πάδοβας), *Andrea Riccardi* (Società Dante Alighieri, Πρόεδρος).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ναπολέον Μαραβέγιας

τ. Αντιπρύτανης ΕΚΠΑ, Πρόεδρος του Συνεδρίου

Luca Serianni

Επίτιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου La Sapienza της Ρώμης

Πρόεδρος του Συνεδρίου

Matthias Heinz

Καθηγητής του Πανεπιστημίου του Σάλτσμπουργκ

Lucilla Pizzoli

Επικ. Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Internazionale degli Studi της Ρώμης

Domenica Minniti-Γκόνια

Καθηγήτρια ΕΚΠΑ, επιστημονική υπεύθυνη της Ημερίδας

Υπό την αιγίδα των:

Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ

Accademia della Crusca

Ιταλικής Πρεσβείας στην Αθήνα

και σε συνεργασία με το Ιταλικό Ινστιτούτο Αθηνών.

COMITATO D'ONORE

Gian Luigi Beccaria (Università di Torino), *Francesco Bruni* (Università di Venezia), *Anastasia Christofidou* (Centro Neologismi dell'Accademia di Atene), *Franco Crevatin* (Università di Trieste), *Nicoletta Maraschio* (Università di Firenze, Accademia della Crusca), *Claudio Marazzini* (Università di Torino, Accademia della Crusca, Presidente), *Bice Mortara Garavelli* (Università di Torino), *Giuseppe Patota* (Università di Siena, Accademia della Crusca), *Lorenzo Renzi* (Università di Padova), *Andrea Riccardi* (Società Dante Alighieri, Presidente).

COMITATO SCIENTIFICO

Napolèon Maravèjas

ex Prorettore EKPA, Presidente del Convegno

Luca Serianni

Professore Emerito, Presidente del Convegno

Matthias Heinz

Professore, Università di Salzburg

Lucilla Pizzoli

Professore ass., Università Internazionale degli Studi di Roma

Domenica Minniti Gònias

Professore, EKPA, responsabile del Convegno

Sotto l'egida di:

Facoltà di Lettere e Filosofia dell'EKPA

Accademia della Crusca

Ambasciata d'Italia in Atene

e in collaborazione con

l'Istituto Italiano di Cultura di Atene

Αμφιθέατρο «Άλκης Αργυριάδης»

9.00-10.00 Εγγραφή συνέδρων

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο

Ναπολέον Μαραβέγιας, τ. Αντιπρύτανης ΕΚΠΑ,
Πρόεδρος του Συνεδρίου
Luca Serianni, Ομότιμος Καθηγητής,
Πρόεδρος του Συνεδρίου
Domenica Minniti-Γκόνια,
Καθηγήτρια, Διευθύντρια του Εργαστηρίου LabItEl,
Υπεύθυνη του Συνεδρίου

10.00-10.30 Χαιρετισμοί

Δημήτριος Καραδήμας,
Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων
και Διεθνών Σχέσεων
Efisio Luigi Marras, Πρέσβης της Ιταλίας στην Αθήνα
Αχιλλέας Χαλδαιάκης,
Κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής
Γεράσιμος Ζώρας, Πρόεδρος του Τμήματος

Προσκεκλημένοι ομιλητές

10.30-11.00 Χριστόφορος Χαραλαμπάκης,
Η γλώσσα και το ύφος του Ερωτόκριτου

11.00-11.30 Emanuele Banfi,
L'influsso dello spazio linguistico italiano nel Sud-Est europeo e in ambiente neogreco: considerazioni storico- e socio-linguistiche

Anfiteatro “Alkis Argyriadis”

9.00-10.00   Iscrizioni partecipanti

SEDUTA DI APERTURA

Presidenti

Napolèon Maravèjas, ex Prorettore EKPA,
Presidente del Convegno

Luca Serianni, Professore Emerito,
Presidente del Convegno

Domenica Minniti Gònias,
Professore, Direttore del Laboratorio LabItEl,
Responsabile del Convegno

10.00-10.30   Saluti

Dimìtrios Karadimas, Prorettore per gli Affari accademici
e le Relazioni internazionali

Efisio Luigi Marras, Ambasciatore d'Italia in Atene

Achillèas Chaldeàkis, Preside della Facoltà di Lettere
e Filosofia

Geràsimos Zòras, Direttore del Dipartimento

Relatori invitati

10.30-11.00   Christòforos Charalambàkis,
Lingua e stile nell'Erotokritos (in gr.)

11.00-11.30   Emanuele Banfi, *L'influsso dello spazio linguistico italiano
nel Sud-Est europeo e in ambiente neogreco: considerazioni
storico- e socio-linguistiche*

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Οι ιταλισμοί στη Νέα Ελληνική και τις διαλέκτους της

Πρόεδρος: Mattias Heinz

- 11.30-11.50 Μιχαήλ Πασχάλης
Gli italianismi nelle Odi di Andreas Kalvos
- 11.50-12.10 Domenica Minniti-Γκόνια
I prestiti italiani nel neogreco: identificazione, classificazione e disposizione lessicografica
- 12.10-12.30 Fiorenzo Toso, Davide Bozzo
I genovesismi nel dialetto di Chios
- 12.30-12.50 Ειρήνη Ψαρρά
Ιταλισμοί στη διάλεκτο της Καλύμνου
- 12.50-13.10 Χρυσούλα Καραντζή
Ιταλικά επιρρήματα στις νεοελληνικές διαλέκτους (με ιδιαίτερη αναφορά στις Επτανησιακές)
- 13.10-13.30 Συζήτηση
- 13.30-15.00 Διάλειμμα για καφέ

I SESSIONE

Gli italianismi nel neogreco e nei dialetti

Presidente: Mattias Heinz

- 11.30-11.50 Michael Paschalis
Gli italianismi nelle Odi di Andreas Kalvos
- 11.50-12.10 Domenica Minniti Gònias
I prestiti italiani nel neogreco: identificazione, classificazione e disposizione lessicografica
- 12.10-12.30 Fiorenzo Toso, Davide Bozzo
I genovesismi nel dialetto di Chios
- 12.30-12.50 Irene Psarrà
Italianismi nel dialetto di Kàlymnos (in gr.)
- 12.50-13.10 Chrysoula Karantzì
Avverbi italiani nei dialetti neogreci (in particolare dell'Eptaneso) (in gr.)
- 13.10-13.30 Discussione
- 13.30-15.00 Pausa caffè

B' ENOTHTA

Ο ιταλισμοί στις γλώσσες του κόσμου

Πρόεδρος: Μιχαήλ Πασχάλης

- 15.00-15.30 Luca Serianni, Matthias Heinz, Lucilla Pizzoli
(Συντονιστές OIM), *OIM: il normario e gli aggiornamenti della piattaforma informatica*
- 15.30-15.50 Yorick Gomez Gane, *Italianismi e deonomastica: prospettive di studio a partire dall'OIM*
- 15.50-16.10 Blerina Suta, *La migrazione di termini e concetti in poeti bilingue italo-albanesi*
- 16.10-16.30 Dan Octavian Cefruga, *Italianismi e formazione della lingua letteraria romena moderna*
- 16.30-16.50 Mila Samardzic, *Gli italianismi nel serbo*
- 16.50-17.10 Isabella Matticchio, *Lingue in contatto. Sugli italianismi in croato*
- 17.10-17.30 Roman Sehnal, *Gli italianismi nella lingua slovacca*
- 17.30-17.50 Albert Abi Aad, *Elementi di italiano nell'arabo siro-libanese: assimilazione e derivazioni*
- 17.50-18.10 Giuseppe Brincat, *Sicilianismi e italianismi di origine greca nel maltese*
- 18.10-18.30 Συζήτηση και λήξη του Συνεδρίου

II SESSIONE

Gli italianismi nelle lingue del mondo

Presidente: Michael Paschalis

- 15.00-15.30 Luca Serianni, Matthias Heinz, Lucilla Pizzoli
(coordinatori OIM), *OIM: il normario e gli aggiornamenti della piattaforma informatica*
- 15.30-15.50 Yorick Gomez Gane, *Italianismi e deonomastica: prospettive di studio a partire dall'OIM*
- 15.50-16.10 Blerina Suta, *La migrazione di termini e concetti in poeti bilingui italo-albanesi*
- 16.10-16.30 Dan Octavian Cepraga, *Italianismi e formazione della lingua letteraria romena moderna*
- 16.30-16.50 Mila Samardzic, *Gli italianismi nel serbo*
- 16.50-17.10 Isabella Matticchio, *Lingue in contatto. Sugli italianismi in croato*
- 17.10-17.30 Roman Sehnal, *Gli italianismi nella lingua slovacca*
- 17.30-17.50 Albert Abi Aad, *Elementi di italiano nell'arabo siro-libanese: assimilazione e derivazioni*
- 17.50-18.10 Giuseppe Brincat, *Sicilianismi e italianismi di origine greca nel maltese*
- 18.10-18.30 Discussione e chiusura dei lavori

Το Συνέδριο συμμετέχει στο πολιτιστικό πρόγραμμα της Ιταλικής Πρεσβείας στην Αθήνα “Tempo Forte 2019”.

Il Convegno partecipa al programma culturale dell' Ambasciata d'Italia in Atene “Tempo Forte 2019”.

Τυπώθηκε στο ΕΚΠΑ
Σταδίου 5, 105 62 Αθήνα
Τηλ. 210 368 9374-5, 210 368 9391
210 368 9388